

NHỮNG ĐỘT PHÁ TRONG PHÂN CẤP QUẢN LÝ, SỬ DỤNG TÀI SẢN CÔNG TRONG BỐI CẢNH SẮP XẾP TỔ CHỨC BỘ MÁY CỦA HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ

★ TS NGUYỄN THỊ TÌNH

Viện Kinh tế chính trị học

★ TS PHẠM THỊ THANH VÂN

*Viện Kinh tế - Xã hội và Môi trường,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

● **Tóm tắt:** Quá trình sắp xếp, tinh gọn bộ máy nhà nước đã làm phát sinh một lượng lớn tài sản công dôi dư có nguy cơ gây lãng phí. Chính phủ đã ban hành các quy định phân cấp mạnh mẽ thẩm quyền quản lý, sử dụng tài sản công cho các bộ, ngành và địa phương nhằm tăng tính chủ động, sáng tạo, tự chịu trách nhiệm trong giải quyết các vấn đề liên quan đến quản lý, sử dụng tài sản công, qua đó giải phóng nguồn lực cho phát triển. Bài viết phân tích những đột phá trong phân cấp quản lý, sử dụng tài sản công; đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý, sử dụng tài sản công trong giai đoạn mới.

● **Từ khóa:** phân cấp quản lý, sử dụng tài sản công; sắp xếp tổ chức, tinh gọn bộ máy; đôn vị hành chính.

1. Mở đầu

Tài sản công là nền tảng vật chất cho hoạt động của bộ máy nhà nước và là nguồn lực để cung cấp dịch vụ công, giữ một vị trí chiến lược trong tổng thể các nguồn lực quốc gia. Hiệu quả quản lý và sử dụng tài sản công không chỉ phản ánh năng lực quản trị của nhà nước mà còn tác động trực tiếp đến hiệu quả đầu tư, tốc độ phát triển kinh tế và đời sống của người dân. Trong nhiều năm, mô hình quản lý tài sản công ở Việt Nam mang nặng tính tập trung, chủ yếu thuộc thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ và các bộ, ngành trung ương. Mặc dù mô hình này bảo

đảm sự quản lý thống nhất trên toàn quốc nhưng cũng bộc lộ những hạn chế cố hữu như quy trình, thủ tục hành chính phức tạp làm chậm quá trình luân chuyển và phát huy giá trị của tài sản, đồng thời chưa phát huy được tính chủ động, sáng tạo của chính quyền địa phương. Thực trạng này đã dẫn đến nhiều hệ lụy như tài sản công, đặc biệt là nhà đất bị bỏ hoang, sử dụng sai mục đích hoặc chậm được đưa vào khai thác, gây lãng phí lớn cho ngân sách nhà nước.

Hiện nay, công cuộc cải cách tổ chức bộ máy nhà nước ở Việt Nam đang diễn ra mạnh mẽ mà

trung tâm là sắp xếp lại bộ máy, đơn vị hành chính và tổ chức chính quyền địa phương hai cấp theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả. Trong bối cảnh đó, nhiều quy định về phân cấp thẩm quyền quản lý tài sản công đã được ban hành, đặc biệt ngày 11-6-2025, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 127/2025/NĐ-CP quy định về phân cấp thẩm quyền quản lý nhà nước trong lĩnh vực quản lý, sử dụng tài sản công. Đây được xem là một văn bản có tính đột phá, thể chế hóa chủ trương đẩy mạnh phân cấp, trao quyền cho các bộ, ngành và địa phương một cách toàn diện và thực chất hơn. Tuy nhiên, đây vẫn luôn là vấn đề phức tạp cần phải nghiên cứu đầy đủ cả về chủ trương, chính sách và thực tiễn triển khai để đúc rút kinh nghiệm nhằm nâng cao hiệu quả trong quản lý sử dụng tài sản công.

2. Nội dung

2.1. Cơ sở lý luận và pháp lý về phân cấp quản lý tài sản công

Thứ nhất, lý luận chung về quản lý tài sản công và phân cấp trong quản lý nhà nước

Quản lý tài sản công là sự tác động của các cơ quan quản lý nhà nước thông qua cơ chế, chính sách do Nhà nước ban hành đến các cơ quan, đơn vị được giao quản lý, sử dụng tài sản công tại cơ quan nhà nước và đơn vị sự nghiệp công lập nhằm bảo đảm tài sản công và nguồn kinh phí ngân sách nhà nước được đầu tư, mua sắm, khai thác, sử dụng và xử lý một cách hiệu quả, tiết kiệm và phục vụ tốt cho hoạt động của các cơ quan, tổ chức⁽¹⁾.

Phân cấp là một khái niệm gắn liền với quản lý nhà nước, là một phương thức chuyển giao quyền quản lý từ cấp trên xuống cấp dưới theo quan hệ thứ bậc hành chính. Bản chất của phân cấp là việc cơ quan cấp trên chuyển giao những nhiệm vụ, quyền hạn do mình nắm giữ cho cấp

dưới thực hiện một cách thường xuyên, liên tục, cấp trên hỗ trợ, cung cấp điều kiện và phương tiện, kiểm tra, giám sát việc thực hiện và đánh giá kết quả thực hiện các quyền hạn được chuyển giao⁽²⁾.

Phân cấp được thực hiện trên hầu hết các lĩnh vực quản lý nhà nước với mức độ và phạm vi khác nhau, phụ thuộc vào nhiều yếu tố, điều kiện của cơ quan phân cấp và cơ quan được phân cấp. Cơ quan, tổ chức, thậm chí là cá nhân (người đứng đầu cơ quan hành chính nhà nước) được phân cấp không hoàn toàn độc lập, tự quyết định theo ý chí của mình đối với các quyền hạn, trách nhiệm được phân cấp, mà chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, giám sát của cơ quan phân cấp và nhận được nhiều sự hỗ trợ, tương tác từ cơ quan này.

Trong quản lý, sử dụng tài sản công, phân cấp là một yêu cầu tất yếu, nhất là trong cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy đang được thực hiện quyết liệt hiện nay ở Việt Nam. Phân cấp giúp địa phương, đơn vị cơ sở có thể nhanh chóng quyết định các vấn đề như điều chuyển tài sản giữa các đơn vị nội bộ, phê duyệt phương án xử lý nhà, đất dôi dư, hay khai thác các tài sản kết cấu hạ tầng trên địa bàn để tạo nguồn thu cho ngân sách địa phương.

Thứ hai, khung pháp lý và thực trạng phân cấp quản lý tài sản công

Khung pháp lý cao nhất điều chỉnh lĩnh vực này là Luật Quản lý, sử dụng tài sản công số 15/2017/QH14 ngày 21-6-2017 và đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Luật số 64/2020/QH14, Luật số 07/2022/QH15, Luật số 24/2023/QH15, Luật số 31/2024/QH15, Luật số 43/2024/QH15, Luật số 56/2024/QH15 và Luật số 90/2025/QH15. Luật đã xác lập một khung khổ tương đối toàn diện, phân định rõ các loại tài sản công, quyền và nghĩa vụ của các

chủ thể. Dưới luật, các nghị định hướng dẫn của Chính phủ như Nghị định số 186/2025/NĐ-CP ban hành ngày 01-7-2025 quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công; Nghị định số 127/2025/NĐ-CP ngày 11-6-2025 quy định về phân cấp thẩm quyền quản lý nhà nước trong lĩnh vực quản lý, sử dụng tài sản công; Nghị định số 125/2025/NĐ-CP ngày 11-6-2025 quy định về phân định thẩm quyền của chính quyền địa phương 02 cấp trong lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ Tài chính; Nghị định 03/2025/NĐ-CP quy định việc sắp xếp lại, xử lý tài sản công là nhà, đất và các nghị định chuyên ngành về tài sản kết cấu hạ tầng cũng như các văn bản khác của trung ương và địa phương chi tiết hóa thẩm quyền quản lý.

Trước khi Nghị định 127/2025/NĐ-CP về phân cấp thẩm quyền quản lý nhà nước trong lĩnh vực quản lý, sử dụng tài sản công có hiệu lực (ngày 1-7-2025), quy định về phân cấp thẩm quyền quản lý nằm rải rác trong nhiều văn bản và cũng tồn tại một số bất cập, cụ thể:

Tình trạng tập trung hóa: Nhiều nội dung quản lý tài sản công còn tập trung lớn vào thẩm quyền quyết định của Trung ương (cần sự phê duyệt của Thủ tướng Chính phủ hoặc sự đồng ý của bộ trưởng), cụ thể: việc điều chuyển tài sản công giữa các bộ, cơ quan trung ương; giữa trung ương và địa phương; giữa các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương do Bộ trưởng Bộ Tài chính quyết định hay trong lĩnh vực sắp xếp lại, xử lý nhà, đất⁽³⁾.

Điều này đã gây ra những khó khăn rất lớn trong quá trình quản lý sử dụng tài sản công, nhiều tài sản dôi dư, bỏ hoang trong quá trình sáp nhập nhưng vẫn chưa được xử lý do phải chờ ý kiến của Trung ương. “Việc kéo dài tình trạng “đề đó” đối với những tài sản công không còn nhu cầu sử dụng đã và đang gây tổn

thất kép: vừa mất chi phí duy tu bảo dưỡng, vừa bỏ lỡ cơ hội khai thác nguồn lực cho mục đích khác”⁽⁴⁾.

Thủ tục hành chính rườm rà, chồng chéo: Việc phải báo cáo, xin ý kiến qua nhiều cấp trung gian trong điều chuyển, sắp xếp, xử lý tài sản công tuy có ưu điểm là bảo đảm sự quản lý tập trung, thống nhất và cân đối tài sản công trên phạm vi cả nước nhưng lại làm kéo dài thời gian xử lý công việc, gây ra những thủ tục rườm rà không cần thiết. Hệ quả là tài sản để lâu sẽ bị hao mòn, gây lãng phí lớn cho ngân sách nhà nước. Sự chậm trễ này còn tạo ra tình trạng “nơi thừa, nơi thiếu”, khi có đơn vị cần thì không được cấp phát kịp thời, trong khi nơi khác tài sản lại đang để không, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả hoạt động. Đồng thời, quy trình phức tạp cũng làm tăng gánh nặng hành chính, thay vì tập trung vào việc khai thác tối đa giá trị tài sản, các đơn vị lại phải tốn nhiều nguồn lực để chuẩn bị hồ sơ, báo cáo, giải trình. Điều này làm dịch chuyển trọng tâm từ “quản lý hiệu quả” sang “hoàn thành thủ tục”.

Hạn chế tính tự chủ của địa phương: Chính quyền địa phương, mặc dù là cấp quản lý trực tiếp, lại không có đủ thẩm quyền để quyết định cho thuê quyền khai thác tài sản kết cấu hạ tầng chợ liên quan đến quốc phòng an ninh quốc gia trên địa bàn. “Thẩm quyền phê duyệt Đề án cho thuê quyền khai thác tài sản kết cấu hạ tầng chợ liên quan đến quốc phòng, an ninh, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh lấy ý kiến của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng,... báo cáo Thủ tướng Chính phủ chấp thuận về chủ trương trước khi phê duyệt Đề án theo thẩm quyền”⁽⁵⁾.

Quy trình xin ý kiến, phê duyệt phức tạp, kéo dài không chỉ làm giảm động lực của địa phương trong việc tìm kiếm giải pháp tối ưu,

mà còn gây ra sự trì trệ, bỏ lỡ các cơ hội phát triển kinh tế - xã hội. Thay vì chủ động, sáng tạo để phát huy nguồn lực tại chỗ, chính quyền địa phương dễ rơi vào trạng thái bị động, chờ đợi chỉ đạo. Nói cách khác, cơ chế này biến địa phương từ vai trò “người chủ” thực sự của tài sản thành một “người thực thi” các quyết định từ trung ương, làm triệt tiêu tính năng động cần có của một cấp quản lý.

Lãng phí nguồn lực công: Rất nhiều trụ sở, nhà đất công dôi dư sau quá trình sắp xếp, sáp nhập đơn vị hành chính vẫn bị bỏ hoang, “đắp chiếu” từ năm này qua năm khác chỉ vì chờ đợi một quyết định hoặc một hướng dẫn. Tình trạng này tạo ra một gánh nặng kèp cho ngân sách: một mặt, Nhà nước vẫn phải chi tiền cho công tác bảo trì, bảo vệ tối thiểu; mặt khác, lại bỏ lỡ một nguồn thu từ việc bán, cho thuê hoặc chuyển đổi mục đích sử dụng các tài sản này. Đây chính là “chi phí cơ hội” mà chúng ta đang phải trả cho sự trì trệ. Nghiêm trọng hơn, nhiều nơi tình trạng tài sản công bị sử dụng sai mục đích, cho thuê, liên doanh, liên kết trái quy định không chỉ gây thất thoát trực tiếp mà còn cho thấy lỗ hổng trong quản lý và sự thiếu kiên quyết trong xử lý. Nói cách khác, tài sản quốc gia đang bị “bào mòn” bởi cả sự vô hình của thời gian và sự hữu hình của việc quản lý yếu kém, gây ra thất thoát nguồn lực lớn đáng lẽ phải được đầu tư cho phát triển và an sinh xã hội⁽⁶⁾.

2.2. Những đột phá trong phân cấp quản lý, sử dụng tài sản công hiện nay

Nghị định 127/2025/NĐ-CP và Nghị định 186/2025/NĐ-CP được ban hành dựa trên một hệ thống các nguyên tắc chặt chẽ, thể hiện rõ tư duy cải cách. Các nguyên tắc này bao gồm: bảo đảm sự quản lý thống nhất của Chính phủ nhưng phát huy tính chủ động, sáng tạo, tự

chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương trong quản lý tài sản công; đẩy mạnh phân cấp và phân định rõ thẩm quyền giữa các cấp, các ngành; bảo đảm công khai, minh bạch và không làm ảnh hưởng đến hoạt động bình thường của người dân, doanh nghiệp. Trên cơ sở các nguyên tắc đó, các Nghị định đã thực hiện một cuộc “cách mạng” trong phân cấp thẩm quyền trên 3 nhóm lĩnh vực lớn.

Một là, phân cấp quản lý, sử dụng tài sản công tại cơ quan, tổ chức, đơn vị và tài sản của cơ quan Việt Nam ở nước ngoài

Đây là lĩnh vực có nhiều vướng mắc trong thực tế, đặc biệt là xử lý tài sản dôi dư sau sắp xếp tổ chức bộ máy. Nghị định đã có những thay đổi căn bản:

Về điều chuyển tài sản: Việc điều chuyển tài sản công giữa các cơ quan trung ương với nhau hoặc sang cơ quan, tổ chức, đơn vị thuộc phạm vi quản lý của địa phương do bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan trung ương quyết định; hay chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh quyết định điều chuyển tài sản công tại cơ quan, tổ chức, đơn vị thuộc phạm vi quản lý của địa phương sang cơ quan, tổ chức, đơn vị thuộc phạm vi quản lý của bộ, cơ quan trung ương...⁽⁷⁾, không cần trình Thủ tướng Chính phủ như trước đây. Điều này giúp các địa phương linh hoạt hơn rất nhiều trong việc sắp xếp, tổ chức lại tài sản để phù hợp với quy hoạch và nhu cầu phát triển.

Về sắp xếp lại, xử lý nhà, đất: Đây là một trong những điểm nghẽn lớn nhất gây ra tình trạng lãng phí tài sản công. Nghị định 127/2025/NĐ-CP đã phân cấp mạnh mẽ thẩm quyền phê duyệt phương án sắp xếp lại, xử lý nhà, đất cho Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan trung ương và chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh. Quan trọng hơn, họ không còn phải thực

hiện việc báo cáo Thủ tướng Chính phủ để chờ quyết định. Tương tự, chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh được tự phê duyệt phương án điều chuyển nhà, đất từ địa phương mình sang bộ, cơ quan trung ương hoặc địa phương khác mà không phải báo cáo Bộ trưởng Bộ Tài chính⁽⁸⁾. Thay đổi này được kỳ vọng sẽ đẩy nhanh tiến độ xử lý hàng ngàn cơ sở nhà, đất công đang bị sử dụng sai mục đích, lãng phí hoặc bỏ hoang trên cả nước, giải phóng nguồn lực đất đai cho phát triển.

Về tài sản của cơ quan Việt Nam ở nước ngoài: Thẩm quyền quyết định các vấn đề như điều chuyển xe ô tô, đầu tư xây dựng trụ sở, trang bị xe ô tô có giá trị cao... cũng được phân cấp từ Thủ tướng Chính phủ xuống cho các bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan trung ương và chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh đối với các tài sản thuộc phạm vi quản lý của họ.

Hai là, phân cấp quản lý tài sản kết cấu hạ tầng

Đây là nội dung phân cấp sâu rộng nhất, bao trùm hầu hết các loại tài sản kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội quan trọng. Quan điểm xuyên suốt là trao quyền quyết định cho các cơ quan quản lý chuyên ngành và chính quyền địa phương, đặc biệt là các tài sản có liên quan đến quốc phòng, an ninh.

Hạ tầng hàng không, đường sắt: Thẩm quyền quyết định giao tài sản, phê duyệt đề án khai thác, thu hồi, điều chuyển, bán, hay sử dụng tài sản để tham gia dự án đối tác công tư (PPP)... trước đây thuộc Thủ tướng Chính phủ, nay được phân cấp cho Bộ trưởng Bộ Xây dựng đối với các tài sản do trung ương quản lý. Việc không còn phải báo cáo Thủ tướng Chính phủ sẽ rút ngắn đáng kể thời gian ra quyết định, tạo điều kiện cho việc huy động vốn xã hội vào phát triển các hạ tầng quan trọng này.

Hạ tầng giao thông đường bộ, đường thủy nội địa, đường sắt, hàng hải (liên quan đến quốc phòng, an ninh): Một điểm mới rất đáng chú ý là việc phân cấp cho cả Bộ trưởng Bộ Xây dựng và chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh được quyền quyết định các vấn đề liên quan đến tài sản kết cấu hạ tầng có liên quan đến quốc phòng, an ninh quốc gia thuộc phạm vi quản lý của mình, như phê duyệt Đề án khai thác, quyết định thu hồi, điều chuyển hoặc sử dụng tài sản tham gia dự án PPP. Trước đây, các vấn đề này luôn phải trình Thủ tướng Chính phủ. Sự phân cấp này, với việc không phải báo cáo Thủ tướng Chính phủ, thể hiện sự tin tưởng của Chính phủ đối với năng lực và trách nhiệm của người đứng đầu các bộ và các địa phương.

Trao quyền gần như tuyệt đối cho chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong điều chuyển tài sản hạ tầng: Theo quy định hiện hành, chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh được tự quyết định việc điều chuyển tài sản kết cấu hạ tầng (giao thông đường bộ, thủy lợi, đường thủy nội địa, đường sắt, hàng hải, cấp nước sạch) và vật tư thu hồi từ thanh lý tài sản thuộc phạm vi quản lý của địa phương mình sang cho các bộ, cơ quan trung ương hoặc địa phương khác. Quy trình này không còn phải đề nghị Bộ trưởng Bộ Tài chính xem xét, quyết định. Đây là sự “cởi trói” mạnh mẽ nhất, cho phép các địa phương thực sự chủ động trong việc tối ưu hóa việc sử dụng các tài sản hạ tầng.

Ba là, phân cấp trong xác lập quyền sở hữu toàn dân về tài sản và xử lý tài sản

Việc phân cấp này nhằm giải quyết các vướng mắc trong việc xử lý một lượng lớn tài sản là tang vật vi phạm hành chính, vật chứng vụ án, tài sản vô chủ, tài sản do tổ chức, cá nhân tự nguyện chuyển giao... bị tồn đọng tại các cơ quan. Quyền phê duyệt phương án xử

lý (bao gồm cả việc điều chuyển sang bộ, ngành, địa phương khác) đối với hầu hết các loại tài sản này được phân cấp cho chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh nếu tài sản đó được xác lập quyền sở hữu toàn dân tại địa phương. Tương tự, thẩm quyền này được trao cho bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan trung ương nếu tài sản được xác lập tại trung ương.

Điểm chung quan trọng là việc thực hiện này không còn phải báo cáo Thủ tướng Chính phủ hoặc Bộ trưởng Bộ Tài chính. Sự thay đổi này được kỳ vọng sẽ giải phóng nhanh chóng lượng tài sản tồn đọng, tránh hư hỏng, thất thoát, đồng thời bổ sung nguồn lực cho các cơ quan, đơn vị có nhu cầu.

2.3. Tác động và những vấn đề đặt ra trong phân cấp quản lý sử dụng tài sản công

Việc ban hành, hoàn thiện các văn bản pháp luật, đặc biệt là Nghị định 127/2025/NĐ-CP với những quy định phân cấp mạnh mẽ sẽ tạo ra những tác động đa chiều:

Tăng cường vai trò và trách nhiệm của bộ, ngành cũng như chính quyền địa phương. Với thẩm quyền được giao, bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan trung ương, chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh có thể chủ động, nhanh chóng ra quyết định để xử lý các vấn đề cấp bách liên quan đến tài sản công trong ngành hoặc địa bàn mình quản lý, phù hợp với chiến lược phát triển của ngành, địa phương, đúng với tinh thần “phát huy tính chủ động, sáng tạo, tự chịu trách nhiệm” và phương châm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”.

Đơn giản hóa và rút ngắn thủ tục hành chính: Việc bỏ khâu báo cáo, xin ý kiến Thủ tướng Chính phủ và Bộ Tài chính trong rất nhiều thủ tục sẽ giúp giảm thời gian chờ đợi từ vài tháng, thậm chí cả năm, xuống còn vài tuần. Điều này giúp tài sản được đưa vào khai thác, sử dụng

nhanh hơn, tránh lãng phí và tạo ra giá trị gia tăng cho xã hội, giải quyết được tình trạng “đắp chiếu” chờ hướng dẫn của cấp trên.

Góp phần khơi thông các điểm nghẽn về đầu tư: Việc trao quyền cho địa phương quyết định sử dụng tài sản kết cấu hạ tầng để tham gia các dự án PPP sẽ tạo ra một kênh huy động vốn mới, hấp dẫn hơn đối với các nhà đầu tư tư nhân, góp phần giảm áp lực cho ngân sách nhà nước trong việc phát triển hạ tầng.

Nâng cao hiệu quả quản lý, xử lý tài sản công dôi dư: Thẩm quyền phê duyệt phương án sắp xếp lại nhà, đất được giao cho các bộ trưởng và chủ tịch tỉnh là chìa khóa để giải quyết dứt điểm tình trạng hàng triệu mét vuông đất công, hàng ngàn ngôi nhà đang bị sử dụng lãng phí, sai mục đích sau sắp xếp đơn vị hành chính. Quan điểm chỉ đạo của Chính phủ là không khuyến khích bán tài sản mà ưu tiên chuyển đổi công năng sang mục đích công cộng như y tế, giáo dục, văn hóa, giúp tái đầu tư nguồn lực cho xã hội. Cơ chế này được cụ thể hóa tại Điều 19 Nghị định 186/2025/NĐ-CP, khi quy định các tài sản công sau khi thu hồi có thể được bố trí cho ủy ban nhân dân cấp xã sử dụng tạm thời làm thiết chế văn hóa, thể thao hoặc phục vụ mục đích công cộng khác trên địa bàn, thay vì chỉ có phương án bán đấu giá.

Bên cạnh những tác động tích cực, việc phân cấp mạnh mẽ cũng đặt ra những thách thức không nhỏ, đòi hỏi phải có những giải pháp đồng bộ.

Thứ nhất, tình trạng ban hành văn bản quá nhanh và thiếu kiểm soát

Việc phân cấp mạnh mẽ cho địa phương trong quản lý tài sản công tạo áp lực phải nhanh chóng ban hành văn bản hướng dẫn. Điều này có thể dẫn đến một quy trình vội vã, thiếu khảo

sát thực tiễn và không tuân thủ chặt chẽ các thủ tục pháp lý. Từ đó các quyết định có nguy cơ được ban hành không đúng thẩm quyền, trình tự, thủ tục theo quy định của pháp luật. Hệ lụy tiếp theo nếu các quy định hướng dẫn không sát thực tế sẽ gây khó khăn cho việc thực thi công vụ, đặc biệt tại cấp xã - cấp chính quyền trực tiếp vận hành hệ thống hành chính cơ sở và giải quyết công việc cho người dân. Đơn cử, chính quyền cấp xã phải chịu trách nhiệm quản lý, bảo vệ quỹ đất chưa sử dụng tại địa phương, nhưng nếu không có các quy định, quy chế vận hành rõ ràng và kịp thời sau sáp nhập, việc thực thi nhiệm vụ này sẽ gặp nhiều trở ngại.

Thứ hai, năng lực và phẩm chất của đội ngũ cán bộ

Phân cấp quyền lực lớn nhưng nếu không đi kèm với đội ngũ thực thi có đủ năng lực và liêm chính có thể dẫn đến nguy cơ ra quyết định sai lầm, gây thất thoát lớn hơn.

Thứ ba, sự đồng bộ của cơ sở dữ liệu quốc gia về tài sản công

Đề cập trên có thể giám sát và người dân có thể theo dõi, việc xây dựng Cơ sở dữ liệu quốc gia về tài sản công đầy đủ, chính xác và cập nhật theo thời gian thực là cần thiết, cấp bách điều kiện bắt buộc. Tuy nhiên, cơ sở dữ liệu này hiện vẫn chưa bao quát toàn diện, thiếu nhiều thông tin quan trọng, đang trong quá trình hoàn thiện, đây là một rào cản lớn.

2.4. Kiến nghị hoàn thiện phân cấp quản lý, sử dụng tài sản công

Để việc phân cấp quản lý tài sản công thực sự đi vào cuộc sống và phát huy hiệu quả, tránh được các rủi ro tiềm tàng, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

Một là, hoàn thiện thể chế và hướng dẫn chi tiết. Các bộ quản lý ngành (Bộ Tài chính, Bộ Xây dựng,...) cần sớm ban hành các thông tư

hướng dẫn chi tiết để các bộ ngành, địa phương có căn cứ thống nhất trong việc thực hiện các thẩm quyền mới được giao. Các địa phương căn cứ các quy định của trung ương sớm ban hành các văn bản hướng dẫn. Đồng thời, rà soát để bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật liên quan.

Hai là, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ. Cần có chương trình đào tạo, bồi dưỡng toàn diện cho đội ngũ cán bộ công chức ở địa phương, đặc biệt là các cán bộ làm công tác tham mưu về quản lý, sử dụng tài sản công. Nội dung đào tạo cần tập trung vào các kỹ năng mới như phân tích dự án đầu tư, quản trị tài sản hiện đại, định giá tài sản, kiến thức về phòng, chống tham nhũng, lãng phí trong quản lý, sử dụng tài sản công

Ba là, xây dựng và vận hành hiệu quả cơ chế giám sát, hậu kiểm

Tăng cường vai trò của hội đồng nhân dân cấp tỉnh: Hội đồng nhân dân cần đưa nội dung giám sát việc quản lý, sử dụng tài sản công trên địa bàn vào chương trình giám sát thường niên và thực hiện một cách thực chất, hiệu quả.

Đổi mới phương pháp của cơ quan thanh tra và kiểm toán: Chuyển mạnh từ tiền kiểm sang hậu kiểm, thanh tra, kiểm toán dựa trên đánh giá rủi ro và hiệu quả công việc. Cần công khai kết luận thanh tra, kiểm toán và xử lý nghiêm các sai phạm để tăng tính răn đe.

Phát huy vai trò giám sát của xã hội: Cần công khai, minh bạch các quyết định về quản lý, xử lý tài sản công trên cổng thông tin điện tử của địa phương để người dân, doanh nghiệp và các cơ quan báo chí có thể tham gia giám sát.

Bốn là, đẩy nhanh việc xây dựng và hoàn thiện cơ sở dữ liệu quốc gia về tài sản công. Chính phủ cần ưu tiên nguồn lực để sớm hoàn thành và đưa vào vận hành cơ sở dữ liệu quốc

gia, bảo đảm tính kết nối, liên thông và cập nhật theo thời gian thực. Đây là công cụ “xương sống” để bảo đảm sự quản lý thống nhất của Trung ương trong bối cảnh phân cấp mạnh mẽ.

Năm là, tăng cường trách nhiệm của người đứng đầu. Gắn việc phân cấp thẩm quyền với trách nhiệm giải trình của người đứng đầu (bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan trung ương, chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh). Thực hiện nghiêm chỉ đạo “6 rõ” của Thủ tướng Chính phủ: “rõ người, rõ việc, rõ thời gian, rõ trách nhiệm, rõ sản phẩm và rõ thẩm quyền”⁽⁹⁾ để quy trách nhiệm cụ thể khi có sai phạm xảy ra.

3. Kết luận

Việc hoàn thiện cơ sở pháp lý kịp thời trong thời gian vừa qua, đặc biệt khi bộ máy chính quyền địa phương hai cấp đi vào hoạt động đã mang tính cải cách sâu sắc, thể hiện quyết tâm chính trị mạnh mẽ của Chính phủ trong việc đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, tin tưởng và giao trách nhiệm nhiều hơn cho các bộ, ngành, chính quyền địa phương. Các quy định hiện hành đã trực tiếp tháo gỡ nhiều “nút thắt” tồn tại nhiều năm trong cơ chế quản lý, sử dụng tài sản công, hứa hẹn sẽ giải phóng nguồn lực, khơi thông các hoạt động đầu tư, nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn lực của quốc gia. Tuy nhiên, phân cấp luôn là một bài toán hai mặt. Quyền lực lớn hơn luôn đi kèm với trách nhiệm nặng nề hơn và cả những rủi ro lớn hơn. Sự thành công của cuộc cải cách này không hề dễ dàng, phụ thuộc rất lớn vào quá trình tổ chức thực hiện và các giải pháp đồng bộ đi kèm □

Ngày nhận bài: 19-8-2025; Ngày bình duyệt: 21-11-2025; Ngày duyệt đăng: 27-11-2025.

Email tác giả: nguyentinh20@gmail.com

(1) Nguyễn Thị Bất, Nguyễn Văn Xa: *Giáo trình Quản lý tài sản công*, Nxb Đại học Kinh tế quốc dân, Hà Nội, 2017, tr.24.

(2) Lê Minh Thông, Hoàng Văn Đông: *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về phân cấp, phân quyền trong bộ máy nhà nước ở Việt Nam hiện nay*, Tạp chí *Quản lý nhà nước*, tháng 6-2024.

(3) Chính phủ: *Nghị định 151/2017/NĐ-CP ngày 26-12-2017 quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công; Nghị định 114/2024/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 151/2017/NĐ-CP ngày 26-12-2017 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công*.

(4) Phạm Văn Phong: *Phòng, chống lãng phí tài sản công trong quá trình sắp xếp tổ chức, bộ máy hệ thống chính trị - Yêu cầu cấp thiết trong thực hành liêm chính công vụ*, Tạp chí *Cộng sản*, tháng 6-2025.

(5) Chính phủ: *Nghị định số 60/2024/NĐ-CP ngày 05-6-2024 của Chính phủ về phát triển và quản lý chợ*.

(6) Hoàng Ngân: *Kinh nghiệm kiểm toán và các phát hiện trong quản lý, sử dụng tài sản công tại các cơ quan quản lý nhà nước*, <https://www.sav.gov.vn>, đăng ngày 12-3-2025.

(7) Chính phủ: *Nghị định 186/2025/NĐ-CP ngày 01-7-2025 quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công*.

(8) Chính phủ: *Nghị định 127/2025/NĐ-CP ngày 11-6-2025 quy định về phân cấp thẩm quyền quản lý nhà nước trong lĩnh vực quản lý, sử dụng tài sản công*.

(9) Thủ tướng Chính phủ: *Công điện số 80/CD-TTg ngày 01-6-2025 về việc đẩy mạnh công tác triển khai thực hiện phương án xử lý tài sản sau sắp xếp, tổ chức bộ máy, đơn vị hành chính các cấp*.